

Milan Uzelac
Pismo iz Moskve

Ovde se svakodnevno pojavljuju u knjižarama nove knjige; među prevedenim knjigama i knjigama domaćih autora dominiraju dela iz oblasti istorije književnosti, monografije o najrazličitijim periodima svetske istorije, a posebno prilozi proučavanju najnovije otadžbinske i evropske istorije. Knjiga po kojoj će ovo leto biti zapamćeno jeste studija na 534 strane *Rusija i Rusi u svetskoj istoriji*, čiji je autor doktor istorijskih nauka, saradnik Istoriskog instituta RAN – Natalija Aleksejevna Naročnicka. Pogrešno bi bilo reći da na ovu temu nedostaju knjige; naprotiv, takvim delima je čitalačka publika bila preplavljena poslednjih desetak godina. Ali, ovo je nesporno najbolja knjiga koja se pojavila na tu temu.

Za autora sam znao i ranije jer sam joj ime zapamtio po jednoj televizijskoj emisiji gde je su izuzetnim razumevanjem i znanjem pomenuti Srbija kao i kontekst zbivanja na Balkanu u poslednjoj deceniji; to je prvi put da sam u poslednjih osam godina čuo nešto pozitivno o Srbiji, budući da se ona ovde pomene jednom u nekoliko meseci i to samo u vezi s nekom nesrećom ili elementarnom nepogodom.

Pomenuta knjiga ima pet poglavlja (I. Spor o smislu ljudske istorije, II. Rusija i Evropa: istorijski susret s "osovinskim" prostorom Evroazije, III. Rusija-SSSR u svetskoj politici XX stoleća, IV. Postvizantijski prostor – predmet svetskog duhovnog i geopolitičkog sukoba, V. Projekt Sveta trećeg milenijuma).

Kontekst u kom je napisana ova izuzetna studija determinisan je milenijumskim sukobom pravoslavne i zapadne (katoličko-protrestanske) kulture a s obzirom na stari spor zapadnjaka i slavjanofila kojim je u velikoj meri obeležena kulturna istorija Rusije XIX veka.

Čitajući ovu knjigu stalno mi je dolazila misao da bi ona morala biti obavezna literatura, ako ne i udžbenik istorije u

Ruskoj federaciji; no ono što me je posebno potreslo jeste činjenica da ovo delo daleko prevazilazi okvir naznačen naslovom i da bi to mogao biti udžbenik istorije i u Srbiji, a ako ne, onda bar obavezan priručnik za sve one koji misle da se u Srbiji bave geopolitikom ili eventualno politikom.

Reč je o delu koje rasvetljava viševekovnu strategiju Engleske da zadrži prevlast nad svetom kontrolom svih mora i moreuza i da Rusiju odbaci na Istok u Aziju. Nimalo slučajno današnje granice Rusije poklapaju se s onima koje su iscrtane na kartama u Engleskoj krajem XIX stoleća (s tom razlikom što je na mestu gde je prostor Rusije pisalo: Ruska pustinja). Ovde se raspravlja o povodima i uzrocima oba svetska rata u XX stoleću kao i o sukobu na Balkanu i bombardovanju Srbije koje je bilo jasno već početkom devedesetih godina; isto tako, pokazuje se da se istorija ne određuje tamo gde se dešava; kao što danas Gruzija (gde se već razrađuje priča o izbeglicama i čuvenim "svetskim mirotvorcima") ne odlučuje o onom što se u njoj dešava, tako i većina onog što se nama desilo nije zavisilo samo od nas.

Smatram da ovu knjigu moraju pročitati svi koje interesuje sudbina naroda koji danas živi na tlu Srbije a koji nisu izgubili ni dostojanstvo ni osećaj odgovornosti. Jasno je da vizni režim kao ni sankcije neće biti ukinuti Srbiji ni nakon svih mogućih i nemogućih ustupaka i deportovanja tzv. demokratskom svetu (o prirodi čije "demokratije" u ovoj knjizi se mogu naći antologijske stranice). Ali, isto tako, jasno je i da se moramo makar malo napregnuti da razumemo ono što nas je snašlo, jer nije se to desilo ni brzo ni slučajno budući da se moglo predvideti već dvadesetih godina XX stoleća.

Natalija Naročnicka (inače poslanik Ruskog parlamenta i predsednik parlamentarne Komisije za međunarodne odnose) kristalno jasno izlaže bit permanentne politike atlantizma čije središte i danas nije u Americi već u Engleskoj. (Ne zaboravimo da je oružje za atentat mladi bosanski Srbin i austrijski podanik i mladi mason Gavrilo

Princip dobio u njegovoj masonskoj loži koja je bila pod engleskom jurisdikcijom; istina, Kraljevini Srbiji je potom objavljen rat za koji ona nije bila primarno zainteresovana, ali Engleska za rušenje poslednje dve velike imperije (Austro-ugarske i Rusije) svakako jeste; ne zaboravimo ni organizovanje demonstracija 27. marta od strane engleske obaveštajne službe). Ako Engleska, iako vladajući morima, nije mogla sama dobiti nikad rat protiv Rusije, pa je prinuđena da protiv nje šalje Francusku u XIX stoleću, Nemačku u XX a najverovatnije Ameriku u XXI, a mi sami smo u tome posve nebitni jer Srbija ima manje stanovnika no Podmoskvlje, naša je obaveza da se makar potrudimo da razumemo ono što se danas dešava u osnovi stvari a ne da se povodimo za rečima raznoraznih belosvetskih emisara i obmanjivača.

Oni koje pored istorije i geopolitike interesuje i verska istorija, nakon čitanja ove knjige doći će do zaključka da li će jednog dana u Evropsku uniju ući pravoslavna ili pokrštena Srbija.

Sajt izdavača je www.inter-rel.ru.

U Novom Sadu,
14. avgust 2004.